

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор навчально-наукового
інституту

«Каразінський інститут
міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОНФЛІКТ-МЕНЕДЖМЕНТ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»,
J «Транспорт та послуги»

(шифр і назва)

спеціальності СЗ «Міжнародні відносини», JЗ «Туризм та рекреація»

(шифр і назва)

освітні програми «Міжнародні відносини», «Туризм та рекреація»

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни за вибором

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

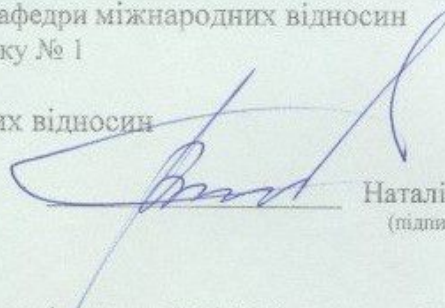
Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

“27” серпня 2026 року, протокол № 1

РОЗРОБНИЦЯ ПРОГРАМИ: Панасенко Ганна Сергіївна, кандидат політичних наук, доцентка, доцентка ЗВО

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол від “26” серпня 2026 року № 1

Завідувачка кафедри міжнародних відносин

Наталія ВІННИКОВА
(підпис)

Програму погоджено з гаранткою освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

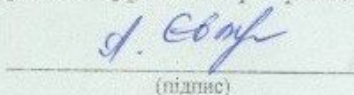
Гарантка освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

Ганна ПАНАСЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гаранткою освітньо-професійної програми «Туризм та рекреація»

Гарантка освітньо-професійної програми «Туризм та рекреація»

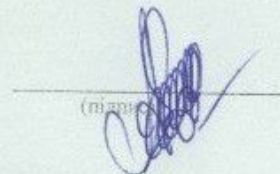

Олена ЄВТУШЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від «27» серпня 2026 року, № 1

Голова науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Ганна ПАНАСЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Конфлікт-менеджмент» складена відповідно до освітньо-професійних програм:

«Міжнародні відносини»,

«Туризм та рекреація»

підготовки бакалавра,

за спеціальностями СЗ «Міжнародні відносини», ІЗ «Туризм та рекреація»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування системи теоретичних знань і практичних навичок щодо природи виникнення, розвитку та ефективного управління конфліктами в професійному середовищі.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні;
- знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів;
- навчитись ефективно управляти власними емоційними станами в умовах стресу, враховувати крос-культурні та ментальні особливості учасників взаємодії, а також розробляти превентивні механізми для попередження деструктивних протистоянь у сфері міжнародних відносин та професійної комунікації;
- демонструвати навички лідерства, самостійно ухвалювати рішення, відповідати за командну роботу.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-
Семестр	
3-й	-
Лекції	
32 год.	-
Практичні заняття	
16 год.	-
Лабораторні заняття	

-	-
Самостійна робота	
42 год.	-
Індивідуальні завдання	
-	-

** у разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.*

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

Формування наступних загальних компетентностей:

- вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність працювати в команді;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань);
- здатність формувати та демонструвати лідерські якості.

Формування наступних спеціальних (фахових) компетентностей:

- здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації;
- здатність аналізувати особливості міжнародних безпекових комплексів, основні проблеми національної та міжнародної безпеки.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна:

- Застосовувати навички продуктивного спілкування.
- Встановлювати зв'язки з експертами різних галузей.
- Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.
- Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.
- Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.
- Демонструвати навички лідерства, самостійно ухвалювати рішення, відповідати за командну роботу.
-

Обов'язковою складовою частиною навчального процесу є самостійне опрацювання відповідної наукової та спеціальної літератури. Передбачено самостійну роботу з підручниками, посібниками, словниками, навчальною та довідковою літературою.

1.8. Пререквізити: «Українська мова», «Вступ до фаху»

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Конфлік-менеджмент як дисципліна та прикладний інструментарій

Предмет, об'єкт і завдання конфлікт-менеджменту. Проблема конфлікту в сучасній науці. Методи вивчення конфліктів. Основні теоретичні підходи до вивчення та аналізу конфліктів

Тема 2. Природа та типологія конфліктів

Визначення поняття та природа конфлікту. Походження та сутність соціально-психологічних протиріч. Сучасні концепції конфлікту. Класифікаційні ознаки та типологізація конфліктів за різними підставами. Конфліктогенні фактори та умови розвитку конфліктної ситуації

Тема 3. Анатомія конфлікту

Трактування поняття “конфлікт” та “соціальний конфлікт”. Класифікації конфліктів, основні ознаки. Форми та рівні прояву конфлікту. Умови виникнення конфлікту. Механізм виникнення конфлікту. Структура конфлікту. Динаміка конфлікту.

Функції соціального конфлікту

Тема 4. Психологія конфліктної поведінки та діагностика

Історично укладені форми конфліктної поведінки. Характеристика та типологія поведінки в конфлікті. Фактори впливу на поведінку людини в конфлікті. Особливості аналізу конфліктної поведінки. Поняття конфліктного моніторингу, когнітивної карти конфлікту. Вірогіднісна модель. Динамічний аналіз. Теоретико-динамічний аналіз. Структурно-ігровий аналіз. Конфліктологічний моніторинг як засіб вивчення конфліктної ситуації

Тема 5. Технології управління конфліктами

Когнітивна карта конфлікту. Аналітична схема дослідження конфлікту. Діагностика конфлікту. Прогнозування конфлікту. Основні форми управління конфліктом. Імовірні результати конфлікту та форми його завершення.

Запобігання конфлікту. Трансформація конфлікту. Стимулювання конфлікту. Регулювання конфлікту. Розв'язання конфлікту. Поступове згладжування протиріч. Прийняття оптимальних рішень у конфліктних ситуаціях. Внутрішньоособові методи. Структурні методи

Тема 6. Переговорний процес у конфліктних ситуаціях

Теорія переговорів у сучасній науці. Сутність та функції переговорів. Структура переговорів. Формалізація переговорного процесу та оцінка його результатів. Сутність та класифікація ділових переговорів. Стратегії взаємодії з партнерами по переговорах. Алгоритм ведення ділових переговорів. Методи ведення переговорів. Принципи успішного ведення переговорів та їх недоліки. Мета та основні принципи переговорів в ході конфлікту

Тема 7. Медіація та посередництво

Сутність та основні форми посередництва.

Технологія медіації, її результативність та фактори впливу на неї

Тема 8. Культура переговорів та комунікативні навички

Переговорна культура та її складові. Стиль ведення переговорів: особистісний, професійний та національний. Конкретні прояви національних стилів у переговорах. Особливості ведення ділових переговорів з американцями. Особливості ведення ділових переговорів з англійцями. Особливості ведення ділових переговорів з французами. Особливості ведення ділових переговорів з німцями. Особливості ведення ділових переговорів з японцями. Особливості ведення ділових переговорів з італійцями. Особливості

ведення ділових переговорів з іспанцями. Особливості ведення ділових переговорів з корейцями. Особливості ведення ділових переговорів з китайцями

Тема 9. Психологічні рівні конфліктів

Типологізація конфліктів у сучасній науці. Внутрішньоособистісний конфлікт: сутність і проблеми попередження та розв'язання. Міжособові конфлікти в сучасному суспільстві. Мотиваційний конфлікт. Етичний конфлікт. Конфлікт нереалізованого бажання або комплексу неповноцінності. Конфлікт між "хочу бути таким, як вони" (референтна група) і неможливістю це реалізувати. Рольовий конфлікт. Адаптаційний конфлікт. Конфлікти соціальної дезадаптації в умовах суспільно-політичної кризи. Конфлікти неадекватної самооцінки.

Сутність та типологія групових конфліктів. Міжгрупові конфлікти. Конфлікти в організаціях. Сімейні конфлікти

Тема 10. Конфлікти у великих системах

Особливості конфліктів у великих соціальних системах та інститутах. Суспільні, політичні, соціально-економічні та макроорганізаційні конфлікти. Закономірності виникнення, ескалації та деескалації конфліктів у масштабних структурах. Механізми забезпечення системної стійкості та інституційні інструменти розв'язання системних конфліктів

Тема 11. Міжнародні конфлікти та крос-культурний менеджмент.

Війна як міжнародний конфлікт

Сутність та типологія масових конфліктів. Поняття та причини міжнародного конфлікту. Типологізація міжнародних конфліктів. Особливості окремих типів міжнародних конфліктів. Війна як гранична форма міжнародного конфлікту: витоки, динаміка та наслідки. Сила як об'єкт та регулятор міжнародного конфлікту. «Баланс сил» як середовище міжнародного конфлікту. Внутрішні інтернаціоналізовані конфлікти («змішані війни»). Специфіка крос-культурного менеджменту: культурний бар'єр, інтерпретація поведінки та подолання крос-культурних бар'єрів у міжнародних переговорах

Тема 12. Роль критичного мислення в конфлікт-менеджменті

Поняття критичного мислення та його значення для аналізу конфліктів. Логічні хиби, маніпуляції та когнітивні упередження під час конфліктної взаємодії. Деконструкція аргументації опонентів. Техніки відділення фактів від інтерпретацій та емоцій. Прийняття виважених рішень в умовах конфліктної невизначеності та тиску

Тема 13. Роль емоційного інтелекту в конфлікт-менеджменті

Структура емоційного інтелекту та його зв'язок із конфліктною компетентністю. Саморегуляція, емоційна самосвідомість і стресостійкість у конфлікті. Емпатія та активне слухання як інструменти зниження емоційної напруги. Управління власними емоціями та емоційними реакціями опонентів. Управління ескалацією через емоційний контроль

Тема 14. Профілактика конфліктів в організації

Поняття та рівні профілактики конфліктів в організаційному середовищі. Діагностика конфліктогенів та потенційних осередків напруги. Формування сприятливого морально-психологічного клімату та корпоративної культури. Удосконалення системи комунікацій та оптимізація організаційної структури. Управління стресами та запобігання професійному вигоранню як фактор профілактики. Розробка організаційних регламентів та процедур узгодження інтересів

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Конфлікт-менеджмент як дисципліна та прикладний інструментарій	4	2	1			1
Тема 2. Природа та типологія конфліктів	6	2	1			3
Тема 3. Анатомія конфлікту	6	2	1			3
Тема 4. Психологія конфліктної поведінки та діагностика	10	4	2			4
Тема 5. Технології управління конфліктами	6	2	1			3
Тема 6. Переговорний процес у конфліктних ситуаціях	6	2	1			3
Тема 7. Медіація та посередництво	6	2	1			3
Тема 8. Культура переговорів та комунікативні навички	10	4	2			4
Тема 9. Психологічні рівні конфліктів	6	2	1			3
Тема 10. Конфлікти у великих системах	6	2	1			3
Тема 11. Міжнародні конфлікти та крос-культурний менеджмент. Війна як міжнародний конфлікт	6	2	1			3
Тема 12. Роль критичного мислення в конфлікт-менеджменті	6	2	1			3
Тема 13. Роль емоційного інтелекту в конфлікт-менеджменті	6	2	1			3
Тема 14. Профілактика конфліктів в організації	6	2	1			3
Усього годин	90	32	16			42

4. Теми практичних занять

№№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Тема 1. Конфлік-менеджмент як дисципліна та прикладний інструментарій	1
	Тема 2. Природа та типологія конфліктів	1
2.	Тема 4. Психологія конфліктної поведінки та діагностика	2
3.	Тема 3. Анатомія конфлікту	1
	Тема 5. Технології управління конфліктами	1
4.	Тема 6. Переговорний процес у конфліктних ситуаціях	1
	Тема 7. Медіація та посередництво	1
5.	Тема 8. Культура переговорів та комунікативні навички	2
6.	Тема 9. Психологічні рівні конфліктів	1
	Тема 10. Конфлікти у великих системах	1
7.	Тема 11. Міжнародні конфлікти та крос-культурний менеджмент. Війна як міжнародний конфлікт	1
	Тема 12. Роль критичного мислення в конфлікт-менеджменті	1
8.	Тема 13. Роль емоційного інтелекту в конфлікт-менеджменті	1
	Тема 14. Профілактика конфліктів в організації	1
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Тема 1. Конфлікт-менеджмент як дисципліна та прикладний інструментарій - дослідити проблему конфлікту в сучасній науці та сформулювати особливості конфлікт-менеджменту як автономної прикладної галузі; - проаналізувати основні теоретичні підходи до вивчення та аналізу конфліктів; - охарактеризувати методи вивчення конфліктів у практичній діяльності менеджера; - підготувати виступ або презентацію за темою «Місце конфлікт-менеджменту в системі управління організацією»	1
2.	Тема 2. Природа та типологія конфліктів - вивчити джерела виникнення та природу соціально-психологічних протиріч; - зробити порівняльний аналіз основних класифікацій конфліктів за різними підставами; - охарактеризувати ключові конфліктогенні фактори та умови розвитку конфліктної ситуації; - підготувати інформаційне повідомлення або есе за темою «Специфіка виявлення та класифікації прихованих конфліктів».	3
3.	Тема 3. Анатомія конфлікту - розкрити сутність понять «конфлікт» та «соціальний конфлікт», їхні основні ознаки та умови виникнення;	3

	- проаналізувати структуру та механізм виникнення конфлікту (об'єкт, предмет, учасники, інцидент); - дослідити динаміку розвитку конфлікту від предконфліктної стадії до його завершення; - підготувати аналітичну доповідь за темою «Конструктивні та деструктивні функції соціального конфлікту»	
4.	Тема 4. Психологія конфліктної поведінки та діагностика - охарактеризувати типологію поведінки людини в конфлікті за моделлю Томаса-Кілманна; - вивчити фактори впливу на вибір стратегії поведінки в конфліктній ситуації; - скласти когнітивну карту конкретного конфліктного випадку (кейсу); - підготувати презентацію на тему «Застосування структурно-ігрового та теоретико-динамічного аналізу в конфліктологічному моніторингу»	4
5.	Тема 5. Технології управління конфліктами - опрацювати аналітичну схему дослідження та діагностики конфлікту; - розкрити зміст основних форм управління конфліктом (запобігання, трансформація, стимулювання, регулювання, розв'язання); - охарактеризувати внутрішньоособові та структурні методи управління конфліктами; - підготувати есе на тему «Розробка алгоритму прийняття оптимальних рішень у кризових конфліктних ситуаціях»	3
6.	Тема 6. Переговорний процес у конфліктних ситуаціях - проаналізувати сутність, функції та структуру переговорного процесу в сучасних наукових підходах; - охарактеризувати основні методи та алгоритм ведення ділових переговорів; - зробити порівняльний аналіз позиційного тогру та гарвардської моделі принципів переговорів (Р. Фішер, В. Юрі); - підготувати аналітичну доповідь за темою «Формалізація переговорного процесу та критерії оцінки його результативності»	3
7.	Тема 7. Медіація та посередництво - дослідити сутність, принципи та основні види посередництва в конфліктах; - охарактеризувати етапи та фази процедури медіації; - вивчити фактори впливу на результативність медіаційного процесу; - підготувати презентацію на тему «Світовий досвід інституціоналізації медіації та перспективи його застосування»	3
8.	Тема 8. Культура переговорів та комунікативні навички - дослідити складові переговорної культури та вплив особистісного і професійного стилів на хід переговорів; - зробити порівняльний аналіз національних стилів ведення переговорів (західна та східна традиції); - підготувати аналітичне повідомлення щодо специфіки ділового етикету та стилю переговорів у вибраній країні (США, Велика Британія, Німеччина, Японія, Китай тощо); - підготувати презентацію за темою «Вербальні та невербальні комунікативні навички успішного переговорника».	4

9.	Тема 9. Психологічні рівні конфліктів - вивчити причини, форми вияву та шляхи подолання внутрішньоособистісних конфліктів (рольового, адаптаційного, етичного, конфлікту неадекватної самооцінки); - охарактеризувати динаміку та специфіку міжособових і групових конфліктів в організаціях; - дослідити особливості сімейних конфліктів та конфліктів соціальної дезадаптації в умовах суспільно-політичних криз; - підготувати есе за темою «Профілактика та подолання рольових конфліктів у професійній діяльності»	3
10.	Тема 10. Конфлікти у великих системах - охарактеризувати особливості та закономірності розвитку конфліктів у макросистемах (суспільних, політичних, соціально-економічних); - вивчити механізми ескалації та деескалації системних конфліктів; - дослідити інституційні інструменти забезпечення системної стійкості; - підготувати аналітичну доповідь за темою «Роль інституцій у врегулюванні соціально-економічних конфліктів у великих системах»	3
11.	Тема 11. Міжнародні конфлікти та крос-культурний менеджмент. Війна як міжнародний конфлікт - проаналізувати сутність, причини та типологізацію міжнародних конфліктів; - дослідити концепцію «балансу сил» та роль сили як об'єкта й регулятора міжнародних конфліктів; - охарактеризувати специфіку внутрішніх інтернаціоналізованих конфліктів («змішаних війн»); - підготувати інформаційне повідомлення за темою «Подолання крос-культурних бар'єрів під час врегулювання міжнародних конфліктів»	3
12.	Тема 12. Роль критичного мислення в конфлікт-менеджменті - опрацювати основні інструменти критичного мислення для аналізу конфліктних ситуацій; - дослідити вплив когнітивних упереджень та логічних хиб на загострення конфлікту; - опанувати методи деконструкції маніпулятивних аргументів опонентів; - підготувати есе на тему «Техніки відокремлення фактів від емоцій та інтерпретацій у кризовій комунікації»	3
13.	Тема 13. Роль емоційного інтелекту в конфлікт-менеджменті - вивчити структуру емоційного інтелекту та його зв'язок із конфліктною компетентністю; - проаналізувати прийоми саморегуляції, зменшення емоційної напруги та управління стресом у конфлікті; - охарактеризувати значення емпатії та активного слухання у відновленні конструктивного діалогу; - підготувати презентацію на тему «Контроль ескалації конфлікту через саморегуляцію та відпрацювання емоційних тригерів»	3

14.	Тема 14. Профілактика конфліктів в організації - розкрити поняття, рівні та напрями профілактики конфліктів в організації; - охарактеризувати методи діагностики конфліктогенів та моніторингу морально-психологічного клімату в колективі; - розробити пропозиції щодо вдосконалення системи внутрішніх комунікацій для запобігання деструктивним суперечкам	3
	Разом	42

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Конфлікт-менеджмент» застосовуються наступні методи навчання:

1. Організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - словесні: бесіда, лекція;
 - наочні: ілюстрація, демонстрація;
 - практичні: завдання, навчальні задачі, доповіді тощо.
2. Стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
 - формування інтересу до навчання: пізнавальні кейси, навчальні «екскурсії», методи емоційного/ «оціночного» стимулювання тощо;
 - формування почуття обов'язку і відповідальності: методи навчальних заохочень, досягнень, навчальних вимог;
 - організації і здійснення навчальних дій і операцій: перцептивні, словесні, наочні, аудіовізуальні, практичні;
 - логічні: індуктивні, аналогії;
 - гностичні: проблемно-пошуковий, репродуктивний (інструктаж, ілюстрація, пояснення, практичне тренування);
 - самоврядування навчальними діями: самостійна робота.
3. Контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: творчі, проблемно-пошукові.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні):
 - навчальна робота під керівництвом викладача (практичні заняття): кейси, самостійні письмові роботи, ситуативні задачі тощо;
 - самостійна робота здобувачів поза контролем викладача - самостійна робота вдома/на семінарських заняттях, котра сприяє виробленню навичок самостійної пізнавальної діяльності.

Приклади методів навчання:

- Мозкова атака (брейнстормінг);
- Дискусія;
- Діалог;
- Кейс-метод;
- Апеляція до висловлювань відомих людей;
- Висловлювання аргументів «за» і «проти»;
- Апеляція до позитивних і негативних емоцій студентів;
- Наведення доказів;

- Аналіз, синтез, порівняння, аналогія, узагальнення, передбачення, міркування;
- Рольові ігри

Синхронні онлайн-заняття за своїм статусом є еквівалентом аудиторних занять, тому дистанційний формат онлайн-занять передбачає повноцінну інтерактивну присутність здобувача вищої освіти. Задля забезпечення належного рівня академічної комунікації, підтримки зорового контакту, ефективної командної роботи та ідентифікації особи під час синхронних відеоконференцій, а також відповідно до норм академічної етики та доброчесності, обов'язковою умовою участі в дискусіях, презентаціях та поточному контролю є робота з увімкненою відеокамерою та налаштованим мікрофоном. Це сприяє створенню відкритого освітнього середовища, верифікації здобувача та забезпеченню якісної зворотної взаємодії. У разі виникнення форс-мажорних обставин (технічні неполадки, проблеми зі зв'язком тощо) здобувач має завчасно або на початку заняття повідомити про це викладача у чаті сесії.

8. Методи контролю

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час практичних занять;
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проєктних завдань;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу;
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати ситуаційні та евристичні задачі;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати їх.

Семестровий підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною програмою дисципліни.

Застосовуються такі методи контролю підготовки студентів:

- усні відповіді на практичних заняттях;
- письмового експрес-контролю;
- тестові завдання;
- виконання творчих завдань;
- розв'язування ситуаційних задач.

Оцінка успішності студента є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Упродовж семестру проводиться поточний контроль.

Усі роботи, виконані та представлені на заняттях в рамках навчальної дисципліни, включаючи доповіді, презентації, кейс-стаді та інші проєктні завдання, повинні бути **обов'язково завантажені в систему дистанційного навчання Moodle** у зазначені терміни. Це є необхідною умовою для їхнього подальшого оцінювання та обліку.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота										Сума	Залік	Разом	
Практичне заняття 1	Практичне заняття 2	Практичне заняття 3	Практичне заняття 4	Практичне заняття 5	Практичне заняття 6	Практичне заняття 7	Практичне заняття 8	аналіз конфліктних особистостей	Есе 1	Есе 2			
5	5	5	5	5	5	5	5	10	5	5	60	40	100

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 15 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання. В умовах дії обставин непоборної сили, **як виняток**, студент може бути допущеним з меншою кількістю балів.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

При вивченні кожної теми можливий поточний контроль у формі усного/письмового опитування та виступів студентів із заздалегідь визначених питань. За виступ на семінарському занятті студент може отримати від 1 (доповнення, уточнення після відповіді або виступу іншого студента) до 4 (розгорнутий аналіз питання із залученням даних наукових статей, монографій, статистичних даних, схем, тощо) балів.

Підготовка презентації за темою, яка була задана викладачем, за умови, що презентація відповідає вимогам щодо її змісту, обсягу та оформлення може бути оцінене до 4 балів.

Поточний контроль передбачає також написання тестів або письмової самостійної роботи з питань, що розглядались у відповідних темах. На оцінювання роботи вноситься максимум 1 бал.

Вивчення дисципліни також передбачає ґрунтовний аналіз конфліктних особистостей на прикладі групи – максимум 10 балів.

Програмою передбачено написання 2-х есе, що оцінюється по 5 балів кожне.

Отже, загальна максимальна сума балів (поточних) за семестр – 60.

Критерії оцінювання поточного контролю:

Увага! Будь-який вид роботи виконаний з порушенням академічної доброчесності – 0 б.

Тематичні бали (4 б. максимум)

Усна відповідь на семінарському занятті (до 3 балів):

1 бал: Доповнення або уточнення відповіді іншого студента. Інформація релевантна, але не є самостійним аналізом.

2 бали: Розгорнута відповідь, що демонструє знання основних положень питання. Відповідь логічна, але не містить поглибленого аналізу чи використання додаткових джерел.

3–4 бали: Вичерпний розгорнутий аналіз питання. Відповідь структурована, містить залучення даних з наукових статей, монографій, статистичні дані, схеми тощо.

Підготовка презентації за темою (до 4 балів):

1 бал: Презентація містить основні слайди, але не відповідає всім вимогам щодо змісту, обсягу чи оформлення. Матеріал недостатньо систематизований.

2 бали: Презентація виконана на належному рівні, відповідає вимогам, але не містить елементів оригінального аналізу або глибоких висновків.

3–4 бали: Презентація повністю відповідає вимогам щодо змісту, обсягу та оформлення. Вона містить ґрунтовний аналіз, візуалізацію даних та власні висновки.

Самостійна письмова робота або тести (до 1 балу):

1 бал: Робота виконана правильно, без суттєвих помилок. Демонструє повне розуміння матеріалу, що вивчався в рамках теми.

0 балів: Робота виконана з помилками або не виконана.

Аналіз конфліктних особистостей на прикладі групи (максимум 10 балів)

2 бали – чітко визначено та охарактеризовано конфліктну особистість, наведено конкретний приклад із групи, визначено основні причини та передумови конфліктної поведінки.

2 бали – ґрунтовно проаналізовано особливості поведінки конфліктної особистості, її мотиви, емоційні реакції, типові моделі взаємодії з іншими членами групи.

2 бали – визначено вплив конфліктної поведінки на психологічний клімат, міжособистісні відносини та функціонування групи; наведено аргументовані приклади.

2 бали – запропоновано та обґрунтовано ефективні способи запобігання, врегулювання або конструктивного розв’язання конфліктів за участю визначеної особистості.

2 бали – робота має логічну структуру, містить самостійні висновки, демонструє застосування теоретичних положень дисципліни до практичної ситуації та належний рівень аргументації.

Разом – 10 балів

Есе (максимум 5 балів за кожне):

1–2 бали: Есе не відповідає заявленій темі. Структура відсутня, виклад думок хаотичний, використана недоречна лексика.

3–4 бали: Есе відповідає темі, має логічну структуру. Студент висловлює власну думку, але аргументація є недостатньою або бракує глибокого аналізу.

5 балів: Есе є оригінальним за ідеєю, має чітку логічну структуру. Аргументація є переконливою та підкріплена фактами. Демонструється вміння аналізувати та критично мислити.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин.

Вміст залікового білета й оцінювання відповідей на заліку:

Теоретичне питання 1 – 10 балів

Теоретичне питання 2 – 10 балів

Практичне (ситуативне) завдання (20 балів).

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

Теоретичне питання білету:

8-10 балів – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, грамотно, вільно та аргументовано його викладає, наводить визначення основних понять, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого питання, правильно інтерпретує основні принципи і положення, демонструє розуміння етапів переговорного процесу, виявляє знання основної і додаткової літератури з дисципліни;

6-7 балів – здобувач вищої освіти в достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та грамотно його викладає, але подекуди недостатньо аргументовано, лише розкриває зміст поставленого питання, використовує лише обов’язкову літературу,

демонструє тільки загальне розуміння суті дисципліни, значення конфліктології та процесу переговорів в системі наукового знання;

4-5 бали – здобувач вищої освіти загалом володіє навчальним матеріалом, але не демонструє цілісності засвоєних знань, відповідь має неузгоджений характер, присутні невідповідності у відповіді щодо основного понятійно-категоріального апарату дисципліни, а також граматичні помилки; відсутнє розуміння специфічності конфліктологічного та переговорного процесів в міжнародних відносинах та повсякденному житті;

1-3 бали – здобувач вищої освіти володіє матеріалом фрагментарно та поверхнево, недостатньо розкриває зміст поставлених питань, демонструє непослідовне трактування етапів зародження та розвитку конфлікту, плутається в об'єкті та предметі дослідження, не володіє термінологією, не знає видатних персоналій, демонструє низьку грамотність.

Практичне (ситуативне) завдання білету:

20 балів – здобувач вищої освіти виконує індивідуальну (творчу) роботу, яка демонструє самостійний (науковий) характер, логіку викладу матеріалу, в повній мірі розкриває сутність питання, що досліджується; специфіку конфліктологічних процесів; містить авторську аналітику.

До 15 балів – здобувач вищої освіти в достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, грамотно, вільно та аргументовано його викладає, глибоко розкриває, проте не всебічно аналізує поставлене питання, правильно інтерпретує основні принципи і положення, демонструє розуміння етапів конфлікту та переговорного процесу, виявляє знання основної і додаткової літератури з дисципліни, а також демонструє достатній рівень самостійної роботи;

До 10 балів – здобувач вищої освіти в достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, грамотно його викладає, але подекуди недостатньо аргументовано, лише розкриває зміст поставленого питання, використовує лише обов'язкову літературу, демонструє тільки загальне розуміння суті дисципліни, значення конфліктологічного та переговорного процесів в системі наукового знання;

До 5 балів оцінюється робота, якщо вона не демонструє власну специфіку дослідження, не змістовна, відповідь має неузгоджений характер, а також граматичні помилки; не в повній мірі відображена специфіка конфлікту в ситуації, що була запропонована, чітко не окреслена культура переговорного процесу тієї чи іншої моделі, відсутнє авторське бачення перспективності міжкультурних/міжособистісних тощо стосунків.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку студент, на вимогу викладача, залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Зарахування неформальної освіти та додаткових активностей

1. Зарахування сертифікованих курсів

Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за успішне проходження дистанційних курсів або тренінгів на провідних освітніх платформах (Coursera, Prometheus тощо), які тематично пов'язані зі змістом дисципліни.

Умови зарахування:

- Студент має надати викладачу офіційний документ (сертифікат або свідоцтво), що підтверджує успішне завершення курсу.
- Курс має бути погоджений з викладачем. Рекомендується обговорити вибір курсу заздалегідь.
- За успішне проходження одного курсу може бути зараховано до 5 балів додаткової поточної успішності.

2. Зарахування активної участі в наукових заходах

Додаткові бали можуть бути нараховані за активну участь у наукових конференціях, семінарах, публікацію тез досліджень.

Умови зарахування:

- Студент має надати офіційне звернення до викладача.

- До звернення необхідно додати підтверджуючі документи (сертифікати учасника конференції, копії наукових публікацій, витяги з протоколів тощо).

Кількість балів:

- Участь з доповіддю на науково-практичній конференції: до 5 балів.
- Публікація тез конференції: до 5 балів.

Кожне звернення розглядається індивідуально. Рішення про зарахування додаткових балів приймається згідно з нормативно-правовими документами, що діють у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

Незалежно від кількості додаткових активностей, максимальна кількість балів поточної успішності **не може перевищувати 60 балів**.

Політика використання технологій штучного інтелекту

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни використання технологій штучного інтелекту не допускається. У тому числі під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти. Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70 – 89	
50 – 69	
0 – 49	не зараховано

10. Рекомендоване методичне забезпечення та література

Конфліктологія та теорія переговорів: навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей С3, D3, D7, освітньої програми «Міжнародна логістика» / уклад. Г. С. Панасенко. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2026. 70 с.

Основна література

1. Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 № 1875-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2022. № 7. Ст. 51. [Закон України «Про медіацію»](#)
2. Про третейські суди : Закон України від 11.05.2004 № 1701-IV. [База даних «Законодавство України»](#)
3. Берн Е. Ігри, у які грають люди / пер. з англ. К. Меньшикової. Харків : Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2019. 256 с.
4. Борг Дж. *Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування*. Харків : Фабула, 2025. 304 с. ISBN 978-617-522-383-3.
5. Виговська О. С. *Теорія та практика міжнародних переговорів*. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023, 220 с.
6. Гарькавець С. О. *Соціальні конфлікти : словник-довідник*. Сєвєродонецьк : Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2020. 118 с.
7. Герасіна Л. М., Требін М. П., Сахань О. М., Воднік В. Д. *Конфліктологія: загальна та юридична : підручник / за заг. ред. Л. М. Герасіної*. Харків : Право, 2021. 224 с.
8. Докаш В. І. *Конфліктологія та медіація : навч. посіб. 2-ге вид., доопрац. і перероб.* Чернівці : Новий Світ-2000, 2024. 248 с.
9. Єремєєва І. А. *Теорії цивілізацій та міжнародні конфлікти : підручник*. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 144 с. ISBN 978-617-8032-27-2.
10. Захарчин Г. М., Винничук Р. О. *Управління конфліктами : навч. посіб.* Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2017. 159 с. ISBN 978-966-941-032-0.
11. Іщенко Н., Попов І., Щелін П. та ін. *Конфлікти, що змінили світ*. Харків : Фоліо, 2020. 186 с.
12. Луцишин Г. І., Завада Я. І. *Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб.* Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2023. 224 с.
13. Петровська Т. В., Курдибаха О. М. *Конфліктологія : навч. посіб.* Київ : Видавець Позднишев, 2024. 193 с.
14. Тихомірова Є. Б., Постоловський С. Р. *Конфліктологія та теорія переговорів : підручник. 2-ге вид.* Київ : Університетська книга, 2023. 240 с.
15. Фішер Р., Юрі В., Петтон Б. *Перемовини без поразки. Гарвардський метод*. Київ : Сварог, 2023. 248 с.
16. Фішер Р., Юрі В., Петтон Б. *Шлях до Так. Як вести переговори, не здаючи позицій / пер. Р. Свято*. Київ : Основи, 2016, 220 с.
17. Åtland K. War, diplomacy, and more war: why did the Minsk agreements fail? *International Politics*. 2024. DOI: 10.1057/s41311-024-00637-x.
18. Boulding K. E. *Conflict and Defense: A General Theory*. New York : Harper, 1962. 349 p.
19. Bramsen I., Svensson I. Peace talks in the Russia-Ukraine war: When, who, and how? *International Negotiation*. 2024. Vol. 30, No. 1. P. 97–122. DOI: 10.1163/15718069-bja10106.
20. Bramsen I., Svensson I. Peace talks in the Russia-Ukraine war: When, who, and how? *International Negotiation*. 2024. Vol. 30, No. 1. P. 97–122. DOI: 10.1163/15718069-bja10106.
21. Carnegie D. *How to Win Friends and Influence People*. New York : Simon and Schuster, 1936. x, 337, [5] p.
22. Clayton G., Dorussen H. The effectiveness of mediation and peacekeeping for ending conflict. *Journal of Peace Research*. 2022. Vol. 59, No. 2. P. 150–165. DOI: 10.1177/0022343321990076.

23. Coser L. A. Social Conflict and the Theory of Social Change. *The British Journal of Sociology*. 1957. Vol. 8, No. 3. P. 197–207. DOI: 10.2307/586859.
24. Dahrendorf R. *Class and Class Conflict in Industrial Society*. Stanford, CA : Stanford University Press, 1959. 336 p.
25. Dahrendorf R. *Life Chances: Approaches to Social and Political Theory*. London : Weidenfeld and Nicolson, 1979, 181 p.
26. Driedger J. J., Krotz U. Preference Constellations in EU–Russian Crisis Bargaining over Syria and Ukraine. *Journal of Common Market Studies*. 2024. DOI: 10.1111/jcms.13513.
27. Hellmüller S. Knowledge production on mediation: practice-oriented, but not practice-relevant? *International Affairs*. 2023. Vol. 99, No. 5. P. 1847–1866. DOI: 10.1093/ia/iia063.
28. Hellmüller S. Knowledge production on mediation: practice-oriented, but not practice-relevant? *International Affairs*. 2023. Vol. 99, No. 5. P. 1847–1866. DOI: 10.1093/ia/iia063.
Hellmüller S. Peacemaking in a shifting world order: A macro-level analysis of UN mediation in Syria. *Review of International Studies*. 2022. Vol. 48, No. 3. P. 543–559. DOI: 10.1017/S026021052200016X.
29. Koo J. N. L., Quek K. Win-Win Deescalation. *International Studies Quarterly*. 2024. Vol. 68, No. 4. DOI: 10.1093/isq/sqae148.
Lonergan E. D., Lonergan S. W. Cyber Operations, Accommodative Signaling, and the De-Escalation of International Crises. *Security Studies*. 2022. Vol. 31, No. 1. P. 32–64. DOI: 10.1080/09636412.2022.2040584.
30. Partacz C., Polak M. B. International Attempts at Peace Negotiations during the Russian Federation's Invasion of Ukraine in 2022–2023. *ADR. Arbitration and Mediation*. 2025.
31. Powell E. J., Wiegand K. E. *The Peaceful Resolution of Territorial and Maritime Disputes*. Oxford : Oxford University Press, 2023. DOI: 10.1093/oso/9780197675649.001.0001
32. Rohner D. Mediation, Military, and Money: The Promises and Pitfalls of Outside Interventions to End Armed Conflicts. *Journal of Economic Literature*. 2024. Vol. 62, No. 1. P. 155–195. DOI: 10.1257/jel.20221603.
Rosoux V. How not to mediate conflict. *International Affairs*. 2022. Vol. 98, No. 5. P. 1717–1735. DOI: 10.1093/ia/iia058.
33. Shapiro D. L. Worldviews in Conflict: Negotiating to Bridge the Divide. *Negotiation Journal*. 2022. Vol. 38, No. 3. P. 435–452. DOI: 10.1111/nejo.12407.
34. Simmel G. *Soziologie: Untersuchungen über die Formen der Vergesellschaftung*. Leipzig : Duncker & Humblot, 1908. 782 p.
35. Terris L. Unintended Consequences of International Mediation. *Oxford Research Encyclopedia of Politics*. 2022. DOI: 10.1093/acrefore/9780190228637.013.1916.
36. The effectiveness in international mediation of international organizations. *International Journal of Conflict Management*. 2022. Vol. 33, No. 4. P. 684–713. DOI: 10.1108/IJCM-10-2021-0166.

Допоміжна література

1. Безрук О. О., Панасенко Г. С. Проблеми врегулювання конфліктів низької інтенсивності: фактор переговорів. *Education, Law, Business Cartero Publishing House*. Madrid, Spain · 2019. С. 183–188.
2. Білецька Т. В., Ігнат'єва Т. В. Міжнародні конфлікти сучасності: теорія і практика аналізу: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2020. 50 с
3. Гарт С., Годсон В. К. Клас без провини. Інструменти для розв'язання конфліктів і сприяння розвитку міжособистісного інтелекту / Перекл Олійник О. Х: Ранок. 2020. 256 с.
4. Герасіна Л. М., Требін М. П., Сахань О. М., Воднік В. Д., Конфліктологія. Загальна та юридична. Х. :Право. 2021. 224 с.

5. Коваленко Д. В., Шалімова І. М., Керницький О. М., Бурбега В. А. Конфліктологія: навч. посіб. URL: <http://pidruchniki.com/85341/psihologiya/konfliktologiya>.
6. Кордун О. О. Збройні конфлікти на пострадянському просторі як інструмент утримання нових незалежних держав в орбіті впливу Кремля. *Інтеграційні виміри трансформації пострадянського простору : монографія* / за ред. А. Г. Бульвінського ; передм. А. І. Кудряченка. Київ : ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2020. С. 336–363.
7. Лефтеров В. О., Ігнатєва І. І., Цуркан О. В. *Соціологія конфлікту : навчально-методичний посібник (для студентів факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА»)*. Одеса : Фенікс, 2019. 34 с.
8. Лівін М., Полудьонний І. *Простими словами. Як розібратися у своїх емоціях*. Київ : Наш Формат, 2020. 224 с.
9. Міхалко М. *21 спосіб мислити креативно* / пер. з англ. Т. Бойка. Харків : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2019. 400 с. ISBN 978-617-12-5120-5.
10. Панасенко Г. С. Динаміка мовних конфліктів у ХХІ столітті Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна (серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»). 2018. №6. С. 143–147.
11. Партико Н. В. *Психологія конфліктів : навч. посіб.* Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 131 с. ISBN 978-966-941-369-7.
12. Перепелиця Н. О. Переговори в умовах конфліктів: стратегії деескалації та досягнення компромісу. *Politicus*. 2024. № 2. С. 188–193. DOI: 10.24195/2414-9616.2024-2.29. DOI 10.24195/2414-9616.2024-2.29
13. Пірен М. І. *Конфліктологія : підручник*. Київ : МАУП, 2007. 360 с. ISBN 966-608-338-8.
14. Солових В. П., Солових Є. М. Інтернет-мем як новий феномен в цифровій дипломатії та міжнародних відносинах. *Європейська дипломатія у ХХІ столітті : матеріали IV науково-практичного круглого столу* (м. Харків, 17 грудня 2021 р.) / за ред. Л. В. Новікової, О. М. Доценко. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. С. 106–111.
15. Трофименко А. В., Константинова Ю. В. *Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб.* Маріуполь : МДУ, 2020. 375 с.
16. Alfini J. J., Press S. B., Sternlight J. R., Stulberg J. B. *Mediation Theory and Practice*. 2nd ed. Newark, NJ : LexisNexis, 2006.
17. Boulding K. E. Economic Issues in International Conflict. *Kyklos*. 1953. Vol. 6, No. 2. P. 97–118. DOI: 10.1111/j.1467-6435.1953.tb00281.x.
18. Coser L. A. *The Functions of Social Conflict*. New York : Free Press, 1956. 188 p.
19. Stulberg J. B., Love L. P. *The Middle Voice: Mediating Conflict Successfully*. 3rd ed. Durham, NC : Carolina Academic Press, 2019. 216 p.

16. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕОЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. [Офіційний вебсайт](#)
2. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти». Електронна бібліотека. [Електронна бібліотека](#)
3. Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE). [Офіційний вебсайт OSCE](#)
4. United Nations. [Офіційний вебсайт ООН](#)
5. United Nations Development Programme (UNDP). [Офіційний вебсайт UNDP](#)
6. Council of Europe. [Офіційний вебсайт Ради Європи](#)
7. UNESCO. [Офіційний вебсайт UNESCO](#)
8. European Centre for Conflict Prevention / PAX. [Офіційний вебсайт PAX](#)
9. Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій. Електронна бібліотека. [Електронна бібліотека ДУІКТ](#)

10. Національний університет «Одеська юридична академія». Електронний репозитарій.
[Електронний репозитарій НУ «ОЮА»](#)

12 Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непереборної сили

В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборогою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Конфлікт-менеджмент»

(<https://moodle.karazin.ua/user/view.php?id=22529&course=18673&showallcourses=1>).